

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nemškutarji v opoziciji zoper vlado.

Vendar je res! Naši nemškutarji so se res okorajžili! Oni stopajo v opozicijo mej „neodvisne“ proti-vladne ustavoverne elemente! Oni se čutijo tako okreptane — menda vsled zadnje „zmage“ v kranjski deželni zbor, — da ne potrebujejo več uradnikov in ne več vladne podpore, oni so močan „faktor“ in kot takovšen pristopajo k opozicijskimi ustavovercem „112“. Kdo nima respekta pred takim moževskim brabrim korakom? Mi ga že imamo, in še kakšnega! Kaltenegger-Dežman-Schreyjeva stranka v opoziciji proti vladi! Krški gospod Hotschevar in notranjski Ccero, Dau, opozicijska kandidata opozicijske stranke „112“! Hej, če to ne bode zanimivo volilno gibanje prihodnjega meseca! Kake izpremembe! Čudeži se še zmirom godé!

Ljubljanski organ nemškovalne ustavoverne stranke, sicer duševno najrevnejši nemški list pred Bogom in pred ljudmi, ali vendar list, ki je bil v zadnjem oficijalnem poročilu „konstitucionalnega društva“ vnovič priznan in pohvaljen, ter kot stranken organ proglašen, „Laib. Tagblatt“, prinaša vtorek 13. maja kot svoj prvi uvodni članek zopet principiialno odobravanje opozicijskega volilnega programa „112“-erih. V tem članku organ ljubljanske kazine, ali organ Kaltenegger-Dežman-Schrey-Suppanov ter podobne družine v našo deželo zatrosenih Nemcev ter naših domačih renegatov, „Laib. Tagblatt“ sicer nekoliko kritizira rečeni opozicijski program, in hoče, da se modificira, da se mu oblika popravi, a vendar ga koncem ponavlja hvali in sprejema. Kar mu nij všeč, to so, pravi, le „missverständnisse“; ko se ti krivi razumki popravijo, potlej bode

„beseda mesó postala“; gospodarstvena vprašanja naglašajo frazar ljubljanske kazine in pravi, da če bode to prvo poudarjeno (in to je), potlej se mu zdi, da bode program sploh sprejet, ali kakor on govori v originalu prav s svojimi besedami: dann hat das programm der „112“ aussicht auf allseitige zustimmung. Auf dem wege der opposition allein werden wir zum gewünschten ziele nicht gelangen. Die reformpartei muss nicht nur (torej opozicija pač v prvi vrsti) die geis sel der opposition in die hand nehmen, sie muss auch (torej v drugej vrsti) mit positiven vorschlägen herantreten, mit anträgen, die geeignet sind, die heilung der vielen übel zu fördern. Die reformpartei muss dafür sorgen, dass die armee auf den friedensstand herabgesetzt, dass wohlfeile verwaltung und justiz installiert, (torej opozicija zoper povišane uradniške plače, za odpravo okrajnih glavarstev itd.), dass die schule nicht wieder klerikalen händen überantwortet werde, i. t. d.

Torej, ker nij nobenega ni najmanjšega znamenja, da bi vlada ministerstva Taaffeja sprejela program te nemške opozicije „112“, katerega z zgoraj citiranimi, na prvem mestu svojega organa proglašeni besedami tudi naši kranjski nemškutarski ustavaki osvojujejo in adoptirajo, delali bodo naši nemškutarji v prihodnje volilnej borbi politiko na svojo pest in — uradniki jim morajo hrbet obrniti, ako imajo vedno z vlado voliti (kakor so dozdej nemškutarski listi nam nasproti vedno naglašali), uradniki nikakor ne smejo delati, agitirati in glasovati za ustavoverno opozicijo naših protiv-

nikov. Mi se tu le držimo „liberalne“ teorije, naučene od naših protivnikov.

Kakor na Kranjskem, tako je tudi na Štajerskem in Koroškem, kjer se nemški in nemškovalni organi v novinarstvu še bolj odločno postavljajo na opozicijsko stališče „112“.

Torej pozvamo mi svoje prijatelje, naj natanko opazujejo, kako se bode agitiralo, in naj nam to privatno zvesto poročajo. Mi bomo znali to dobro in za našo stvar morda koristno porabiti, če prav ne vsega v javnosti in v listu. Sicer pa o tej velezanimivej, za nas Slovence novej prikazni ako Bog dá nismo zadnje besede govorili.

Gadja zaléga mej brati Hrvati.

S hrvatskega primorja početkom maja.

[Izvirni dopis.]

Žalibog, da je gola resnica, kar hočem denes povedati. Lepo se je jela oživljati in razvijati občeslovanska ideja, prijaznost in naklonjenost tako dolgo nekako oddaljenih bratov Slovanov. Drug drugemu so si začeli roke podajati. Začela vojska, ko so silni bratje Rusi, od nas vseh blagoslovljeni, Bolgare osvobodili; ko so srbski Črnogorci in Srbi v kneževini hrabro bili se za slovansko svojo svobodo, vsi smo se mej soboj bratski radovali. Ali vsi? Ne, Poljaki nečejo, kakor je znano. Še kateri? Da, žalibog, akoravno niso za nas tako odtujljivi kakor Poljaki, nevarnejši so tem bolj, ker razdirajo prijaznost in sejejo prepir mej do malaga časa prijaznimi brati. Sovraštvo mej Hrvati in Srbi, mej brati — mej brati! Ali je mogoče hujše sovraštvo? „Ako rémaš dušmana, majka če ti garoditi“, je dobra hrvatska narodna poslovice. Ali mora to biti istina? Zakaj se nam raja novo Poljaštvo v Hrvatih na

Listek.

Dr. Andrej Andrejevič Radlinski.

(Slovansk nekrolog)

Leta 1867. je bil znameniti slovanski shod v Moskvi. Tu so tri skoro najbolj stiskane slovanske rode zastopali trije katoliški duhovniki in sicer slovanski rod M. Majar, maloruski J. F. Golovackij in slovaški A. A. Radlinski. Vsi trije so bili povsod na Ruskem z veliko čestjo sprejemani, kajti vsi trije so bili Slovani z dušo in telesom, vsi trije so podpisali v dejanji slovansko vzajemnost, pišoče knjige, katere je čital slovanski svet ter si tako pridobili „monumentum aere perennius“ še za časa svojega življenja. Zato se spodobi, da se dr. A. Radlinskega, župnika v Kutah, umrlega 26. p. m. spomnimo v nekoliko vrsticah.

Dr. Radlinski je bil poleg Hurbana najboljši zaščitnik in najplodovitejši pisatelj slovaškega naroda v teku zadnjih tridesetih let. On je zelo deloval tudi v to, da bi se bili Slovaki s Čehi v pismenem jeziku združili. On je najlepše spajal v sebi vzvišeno nalogo katoliškega duhovnika in Slovana, kar se najbolj razvidi iz njega spisov.

Leta 1840. je izdal precej obširno knjigo z naslovom: „Nábožné výievy srdce Katolíckého křesťana“, ki je leta 1850. doživela drugi natis. Leta 1845. je izdal večji govor o potu k pobožnosti. Od leta 1850. sem je izdal cerkveni časnik „Cyrill a Metod“. Od leta 1848. je izdajal tudi „Poklady kazatelského rečníctva“, katero delo se je, kakor sam pravi, zaradi pokroviteljstva eparhijalnih do stojanstvenikov, ne samo z vspehom razširilo, nego tudi pisatelju pridobilo vseobče zaupanje pri Slovach. Od l. 1852. do 1856. je izdajal

knjižnico za prosti narod; l. 1856. in 1857. koledar; od l. 1857. časnik „Přijatel šole in naroda“, kateri se je pa od leta 1863. nazival: „Slovesnost“. Dalje je izdal tudi slovaško slovnico v nemškem jeziku in pravila slovaškega pravopisa (2 natisa); spis o organizaciji gimnazij in realk. Nekoliko časa je bil tudi urednik ogerskih deželnih zakonov v slovaškem tekstu.

O teh in enakih njega spisih ne govorimo dalje, ker oni so važni le bolj za Čeha in Slovače; nekoliko več besedij naj pa velja njega delavnosti na polji slovanske vzajemnosti. Leta 1852. je izdal „Sobranije ruských propovělej“, I. zvezek, ki ima v sebi 24 slov ali pridig: 2 sv. Avguščina, 2 sv. Efrema Sirskega, 1 sv. Kyrilla Jeruzalemskega, ostale pa iz peresa avtorja samega. Te pridige izdane s privoljenjem ostrigomskega nadškofijstva so vse in popolno prešinene z apostolsko

jugu? Zakaj se sovražijo Hrvatje in Srbi? Sami Hrvatje ne vedo zakaj. Kako je mej Srbi ne vem tako dobro, ali kako je mej Hrvati, vsaj tukaj, dobro vem in plakam! Dve stranki sta, vladna ali magjaronška in pa Starčevićvska. Slovenci smo z nemškutarji jednako nesrečni, kakor bratje Hrvatje z magjaroni. Mi se borimo zoper prve, oni zoper druge. Ali sredstva, koja uporablja ta druga Starčevićvska ali „Slobodnjaška“ stranka, (imenovana po bedasto-šovinističnem časniku „Sloboda“, ki izhaja v Šušaku tu v hrvatskem primorju) so taka, da moramo prav z oči v oči in prijateljsko pa žalostno povedati, da ž njimi „Slobodnjaki“ s svojo sušaškreško „Slobodo“ ne bodo nikoli dosegli svojih namer in oživili „velike Hrvatske“, ker brez ovinkov, nastopili so popolnem pot Poljakov „vašlapski-vašnicki.“ Oni tega še ne uvidjajo, ali uvideli bodo meseno resnico pri enkrat odraslejši hrvatskeji mladeži, kojej slabe izgleda dajejo in čudne za 19. stoletje neumne pojme v srca cepijo. S srcem vam privoščim, bratje Hrvatje, da se oslobodite od magjaronov pod slavno avstrijsko krono v samostojnej „velikej Hrvatskeji“, ali z oči v oči, po tem potu ne bode šlo. Dokler bo „Sloboda“ tako sovraštvo gojila do Srbov, „nikada nečete videti velike Hrvatske“. V uzajemnosti in slovanskem bratoljubju jedino je spas. Žalostno bi gledali v Hrvatske bodočnost, ko bi ne upali, da so še Hrvatje, ki so malo drugačnih mislij od teh don-quixotnih „Slobodnjakov“. Pustite svojo surovo polemiko proti Srbom in celo samim Hrvatom, in potrdili vam morda bomo še kaj.

Skoro bi ne bilo verjeti, ko bi ne pisali to, kar slišimo vsak dan na lastna ušesa, kar čitamo v „Slobodi.“

Kedaj pride mej Hrvati in Srbi do kakkega sporazumljenja, ako piše „Sloboda“ zoper vsakoga, ki ne pravi, da je Hrvat, in ga hoče zasramovati z imenom Srb, Slavosrb? Ali nij to isto, kar Hrvat? Imajo li ti ljudje zdrave možjane, so li res to „Hrvati“?

Žalostna resnica je tudi, da ti „Slobodnjaki“ tudi na nas Slovence gledajo „prikim okom“. Ali je to mogoče? Da, mogoče je pri tacih, pri njih, kar pri naših Hrvatih in somišljajcih, ki so lansko leto prišli čestitat očetu slovenskega naroda v Ljubljano za 70 letnico 19. nov. nij mogoče. Skoro bi se mi ne zdelo vredno polemizirati s „Slobodnjaki“, ker še upam, da so oni le „mala pars“ Hr-

vatske, in da so še drugače misleče hrvatske glave, unete za svojo domovino, ki vedo, kaka vez nas veže ž njimi. Ti „Slobodnjaki“ nam pravijo „planinski Hrvatje“, pravijo nam „Kranjci“, in reko da: „Slovenec“ nij! Mi Slovenci smo toliko trpeli, da smo si priborili zopet priznanje svojega imena, a zdaj pride tak „hrvatsk“ nezrelec ali pol-norec, ki se je pod magjarskim bičem Rauhovim v prahu vil, pa z nemškutarjem in Nemci vred naše ime taji in grdi! Odpustimo mu, ker iz tega izpoznamo, da res malo vé. Ali „planinski Hrvatje“ le nijsmo, nego smo Slovenci, kakor so Srbi Srbi. Zraven tega pa smo, in bomo Slovani. „Kranjci“ smo samo po deželi, Slovenci so tudi še drugod, kakor so tudi neki Isterci ali Slavonci Hrvati. Dasiravno smo Slovenci po Švabih tlačeni in ovirani v vsestranskem napredku, vendar v takej Hrvatskeji, kakoršno mené „Slobodnjaki“, „nije nam jedini spas“. Živo smo poudarjali združenje s Hrvati, naglašamo ga še, in ga bomo, ali s „Hrvatsko“, kakoršno smo si slikali mi zmirom, in jo še upamo, kakor jo zastopajo možje, ki znajo drugače delati za svoj narod, ko zanešenjaci „Slobodnjaki“!

Naj pa nikdo ne razume teh besedi krivo, tu gre za stvar, resno stvar slovansko, za kojoj se mora najmanjša pogreška opaziti in odstraniti, da dosežemo, kar želimo. Živilo združenje s Hrvatsko, ali samó slovansko (pomnite dobro!) nikdar ne „Slobodnjaško“ ali starčevićsko, ampak tako, kakoršno bodo sklenili poštenj, pametni ali razboriti Hrvatje z nami kot Slovenci. Hrvatska inteligencija, pedagogija in narodna vlada hrvatska bi pa morala vendar kaj več storiti, da se ne bi mej mladino širil ta hrvatski nihilizem, ker to je starčevićjanizem, kateri ne zasluži nič družega, nego da bi šel za junakom Kvaternikom. In zares tudi nikomur drugam ne vodi, nego v politično blaznico ali v podobno Kvaterniško nerealno bedasto pustolovje! Meni se zdi, da starejši hrvatski rodoljubi sami ne vidiyo opasnosti, ki žuga zdravosti nervnega sistema hrvatske narodove duše.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. maja.

V **državnem zboru** je bila 13. maja sprejeta resolucija, naj se cena soli poniža. — Dalje je bila sprejeta postava o kužnih živinskih boleznih.

Gospodska zbornica je budget sprejela nespremenjen. Minister Chlumetzky je rekel, da se bodo obravnave zaradi trgovinske pogodbe s Srbijo kmalu začele na Dunaji. Druge oblasti so jo uže davno sklenile.

Zopet so se oglasile govorice, da bode **vojni minister** Bylandt odstopil, in da na njegovo mesto pride fml. Vlasic. — Tudi fcm. Württemberg hoče baje odstopiti, ker je nekako razžaljen pri podeljevanji Terezijanskega reda.

Moravska „Orlica“ piše o vstopu **Čehov** v državni zbor in pravi: Tisti ustavoverni časniki, ki govoré o prisiljenji Čehov ali o premaganji in kapitulaciji njih, ravno silijo Čehé ostati na svojih terjatvah in uvetih, s katerimi mogó iti v državni zbor. Da je Čehov v državnem zboru treba, to je jasno.

Vnanje države.

Angleške „Times“ mené tudi, da je začelo se mej **Rusijo** in Turčijo prijateljsko približevanje. Stara privlačilna moč, ki jo ima Rusija za Turčijo vrhu vsega sovraštva, zopet se pokazuje. Sultanu se zdi, da je prijateljstvo kake zapadne oblasti sitno in da zapadnjaki nečejo nič žrtvovati. Rusija in Turčija da imati mnogo orijentalnih zajednih čutil. Dokler ne bode Rusija rabila turškega prijateljstva zoper berlinski dogovor, naj si še bo, pravé „Times“, ali dalje so Angleži ljubosumni.

Bolgarski knez, princ Battenberg je prišel 12. t. m. k carju v Livadijo. Car ga je imenoval za generalnega majorja in načelnika trinajstega lovškega bataljona, s katerim je princ čez Dunav hodil.

V **Rumuniji** so se 9. in 10. vršile volitve v četrtm vclilnem kolegiji. Liberalna ali vladna stranka je večino dobila.

Francoskih radikalnih poslancev vodja dr. Clemenceau je 11. t. m. v velikem shodu, katerega se je 5000 mož udeležilo, ostro govoril zoper vlado, češ, da je proti klerikalcem pristranska. On je tedaj terjal tudi za klerikalce svobodo.

Ministerka kriza, ki je žugala nastati vsled neporazuma o pogojih vrnitve zbornice v Pariz odstranjena je popolaem, kakor najnovejši telegram navedša.

Papež je v alokuciji 13. maja z veseljem naznanjeval, da je katoliško vprašanje na Turškem rešeno.

Dopisi.

Iz Središča 13. maja. [Izvir. dop.]

Še le sedaj, ko je naša pošta po voznej poti zvezo zopet dobila, poročati mi je mogoče o groznej povodnji, katera nas je 4. maja zadela. — Bilo je 23. aprila t. l. kot predvečer 25. obletnice poroke našega cesarja, ko o 8. uri zvečer zabrlé lučice po oknih našega trga, možnarji pokajo in na bližnjem hribčku

gorečnostjo, skrbnostjo in ljubeznijo, tako da se morajo vsacemu prikupiti. Meni se zdé po štilizaciji močno podobne homilijam sv. Ivana Zlatoustu v supraselskem kodeksu.

Kako so pa te pridige v zvezi s slovansko vzajemnostjo, bi znal kdo reči. Te pridige podpirajo vzajemnost uže samo zagadelj, ker jih je spisal Nerus v glavnem slovanskem, t. j. ruskem jeziku. Njih važnost se pa razvidi še bolj iz povestnice njih nastanka in njih posledic.

„Kmalu po prvem pojavljenji dela „Poklady kazatelského rečnictva“, — piše dr. Radlinski v predgovoru k svojim ruskim pridigam — „se je razodela želja, da bi se v korist živčih na Ogerskem ruskih bratov prilagale k imenovanemu delu nekatere pridige v ruskem jeziku in če bi bilo mogoče, ustanovil tudi „Cerkovno-literaturni časnik“ v korist avstrijskih Slovanov. Da bi zadostil tej želji, sem storil precej potrebne korake, naznanivši viso

kemu deželnemu namestništvu in izprosilvi privoljenje pri nadškofijskem predstojništvu.

„A da bi pa zarad izdajanja imenovanega časnika ne trpelo škode izdajanje pridig, sem, po svetu mnogih, sklenil zdaj odstopiti od izdajanja časnika, da bi se tem brižljiveje mogel pečati z izdajanjem ruskih pridig, in sicer tudi zagadelj, da bi s tem pospeševal tudi literaturno korist Slovanov ter tako spoštovanemu občinstvu pot pripravljal k čitanju in razumljenju ónega časnika, ki ga nameravam izdajati.

„Pred vsem pa, da bi ne izgubil dragocenega za me zaupanja svoje slovaške brače, sem sklenil nadaljevati v izdajanji slovaških pridig; dalje, da bi zadostil zahtevam ruske brače, sem sklenil tudi posebej izdajati ruske pridige, in da bi zraven popisal literaturne vspehe in slovansko vzajemnost, sem se namenil pridejati k tej zbirki ruskih pridig primerjajočo slovnico vseh slovanskih narečij in

vseobči slovar, pojasnjujoč ruske besede, deloma ali povsem neznane drugim slovanskim narečjem.

„Zarad odstranjenja vseh možnih nezaupljivih mnenij gledé duha mojih pridig v ruskem jeziku, moram omeniti, da mislim priobčevati samo take pridige, v katerih se nahaja učenje obče obema cerkvama, iztočnej in zapadneji, ne dotikaje se spornih predmetov.

„Po mojih mislih bodo služile ruske pridige ne samo v korist duhovnikom, nego ob jednom tudi vsem, ki se žele naučiti ruskega jezika, kateri je mej vsemi ostalimi slovanskimi narečji nepokvarjeno ohranil svoj izvorni tip; porabile se bodo lahko kot koristna hrestomatija za filologijo slovanskih narečij . . .

Tak je bil tedaj njega namen, katerega pa nijso povsod razumeli. Poljaki so se čudom čudili, kako more duhovnik latinskega obreda izdajati ruske pridige. Evo pismo,

zasveti starodavni kres, kateri se je o pagan-skem času slovenskim bogovom prižigal, po-pozneje je pa na visokih bregovih naznanjal bližanje krvoločnega Turka, tedaj groza in strah, a ta dan značil je plamteči kres, svitile lučice, pok možnarjev, radostno vriskanje in pe-vanje mladine veseli praznik srebrne poroke — globoko udanost in zvestobo Slovencev svojemu vladarju.

Ali kako drugače je bilo 11 dni pozneje. Po dvadnevem velnem deževanju pričela sta 4. t. m. ob 2. uri popoldne skozi naš trg te-koča potoka Trnava (katera pod Staro goro blizu Ljutomera izvira) in Črnc naraščati, in sicer v takej meri, da sta hitro prestopila svoje breg in se razlivala po ravnini. Ob 6. uri zvečer polila je Trnava pol trga — Sti-ničnjak, Stras in Stiperišče bilo je je-zeru enako, iz katerega so hiše kakor otoki molile; enako se je razlival Črnc. Voda je rasla do 1/2 10 ure zvečer, nastopila v hrame, kleti, drla po polji preko velike ceste in že-leznice, razdejala most na železnici v Središči popolnem, tako tudi most velike ceste pri Trnovcih na ogerskeji meji in na Grabah pri Središču. Na železnici proti Čakovcu stala je meter visoko in porušila v Nedeljišču jeden hram.

Železniški most pri nas ne bode tako hitro gotov zategadelj dela se začasni most, po katerem bodo tudi tovarni vlaki vozili.

Hujše godi se prebivalcem v Kotoribi drugej železniškeji postaji od Čakovca. Izstopila je bila Mura, vse polje pokončala; ljudje so prekopali železnico na več stranéh, da je imela voda odtok in tako so si svoje hrame, kateri so bili do strehe pod vodo, rešili. Bada je ve-lika! V bližnem Nedeljišču in Kraščanu naložili so vozove s kruhom in drugim žive-žem v pomoč nesrečnikom. Veliko škode na-redila je povodenj tudi v vinogradih, ker so se bregi z trsjem in sadnim drevjem v klance ali pa na nižje ležeča posestva potegnili.

Iz Trsta 12. maja. [Izv. dop.] V de-našnji seji mestnega zbora je bil za župana voljen namesto d' Angelija, katerega izvoljenje cesar nij potrdil, bivši advokat Bazzoni, pristaš italijanske „progresove“ stranke. Dobil je od 53 oddanih glasov 28, a vladni ali avstrijski kandidat Dimmer samo 25 gla-sov. Da bode laški kandidat Bazzoni, bogat zasebnik za župana izvoljen, preračunilo in znalo se je uže naprej; mej tukajšnjim pre-bivalstvom mnenje o Bazzoniju nij bilo ne-

ugodno, samo, tako se je dejalo, moral bi on ker je poznat privrženec iredentovcev, javno izreči svoj izstop iz stranke progresovcev, ako bi bil voljen za župana. Nam se to čudno zdi. Iredentovec nikakor ne sme sedeti v Trstu na županskem stolu, boljši bi bil tedaj na vsak način Dimmer, naj si bode tudi Veliko-Nemec. Pri nas v Trstu so uže razmere take, da se Slovincem nij več ničesa bati, in nas bode vlada tako ali tako morala podpirati, ker smo jedina njena zaslomba kompaktna nasproti napetim iredentovcem. Baš radi tega volitev Bazzonijeva za župana ne bode dobila cesar-jevega potrjenja.

Tukajšnji organ progresovcev „Indepen-dente“ je pisal pred zadnjo volitvijo, da Dim-mer, ako izvoljen, ne bode smel prevzeti vo-litve za župana, sicer ga bode progresova stranka smatrala za „vladnega komisarija“, — no, potreben bil bi tak, kajti drznost tega or-gana preseza nekaznovana vse meje.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 13. maja.

(Eden ki vé, kako se kasarne c. kr. vladi prodajejo.)

Pred porotniki je stal denes Ferdinand Lorenz, 30 let star, rodom nemški Šta-jerec, oženjen, oče dveh otrok, pisar pri tu-kajšnjem advokatu dr. Schreyu. Zatožen je hudodelstva goljufije in izneverjenja. Ka-znivo dejanje je dovršil, kakor je kazala po-zno v noč trajajoča obravnava tako-le: Pred 16. meseci je ponudil posestnici Nuškove ar-tillerijske kasarne v ljubljanskem predmestji Trnovem, gospé Ulbing, ki je 7. maja v Ferlachu na Koroškem umrla, da on Lorenz, rad prevzame opraviljstvo kasarne za malo nagrado. Ponudbo je gospá Ulbing rada spre-jela, kajti kasarna je bila popolnem zadolžena in posestnica je gledala zmirom le, kako bi to kasarno c. kr. eraru dobro prodala. Ponu-dila jo je uže večkrat vojnemu ministerstvu, ali vselej se je njena ponudba odbila. Pravila je o tej svojej želji tudi novemu opravilju, zatožencu Lorenzu, ki je bil pisar v dr. Schrey-evej advokaturnej pisarni; ta jej je rekel, da se kasarna kaj lahko prodá, on to dobro vé, a zato da je treba novcev, da se tiste vélike glave v Gradci in na Dunaji, ki imajo o taci-h rečéh odločevati, dobro podmitijo ali podku-pijo. Žena zatoženca, kateremu je menda uže verjela, ker je bil en kos „dohtarja“, vpraša, kolikošna da naj bi bila potrebna svota de-

narja. Lorenc odgovori: najmanje 2000 gold. Gospá Ulbing nij imela sama toliko denarja, pregovorila pa je svojega nečaka, ki je na Koroškem nekje za mlinarskega hlapca služil, da jej je posodil ves svoj prihranjeni denar v znesku 1850 gld, in mu je pravila, da bode pri prodaji kasarne najmanje 15.000 gld. do-bička naredila, in da on dobi svoj delež. Ul-bing izroči ves denar „dohtarju“ Lorenzu, ki gre najprvle v Gradec, in potem na Dunaj, od koder je Ulbingovski telegrafično poročil, da je stvar popolnem v redu. V Ljubljano prišedši pové Ulbingovski, da je govoril v Gradci z vodjem vojaškega stavbenega urada, in ga s tem, da mu je dal 500 gld. podkupnine ali mita, popolnem za nakup kasarne pridobil. Isto tako na Dunaji, da je pridobil načelnika tistega oddela v vojnem ministerstvu, v ka-terega področje spadajo kasarne, to se vé, da le z enakim sredstvom kot v Gradci, da mu je pomazal z 1200 gld. Blizu en stotak si je Lorenc zaračunal za svoj pot, kakih 60 gl. pa je kot ostanek izročil gospé Ulbingovej, zagotavlja je, da bode nakup kasarne od strani erara v treh mesecih izvršen.

Prošnjo pa da bode uže on dobro pod-prto napravil v kanceliji. V teku teh treh mesecev je Lorenz g. Ulbingovko, katera se je zmirom bala, da bi je sedanji posestnik kasarne g. Berger, kateremu je bila dolžna 46.000 gl. ne prijel, in kasarne po sodskem potu prodal, nagovoril, da mu je naredila fin-girani dolžni list za 810 gld., češ, da jo bode on preje kot g. Berger zarubil, in da se bode kolikor toliko za njo še rešilo. Trije meseci preidejo, ali o nakupu kasarne nij bilo ni duha ni sluha. Ulbingovski je bilo to uže sumljivo, a Lorenz jo je tolažil, da to ne gre tako hitro, in ako se nakup ne izvrši, da bode od gospodov itak ves denar nazaj dobila. Pride od vojnega ministerstva odlok na od Lorenca vloženo ponudbo, da erar kasarne na noben način neče kupiti. O tem je Ulbingovski, ki je bila na Koroškem zaradi zdravja poročil, oštr v njenej kosarni g. Simon. Ona jako hudo in pikro piše Lorencu, zakaj jej ta nič o prodaji kasarne ne poroči, in ta nij bil dolgo v za-dregi, temuč pošlje jej prepis odloka, kate-rega pa je popačil tako, da erar samo za zdaj ne more kasarne kupiti, da pa v krat-kem se začne obravnave zaradi kupa.

(Konec prih.)

ki je došlo Radlinskemu iz Złoczowskega od dr. L. H.:

„Vaše blagorodje! Vaše vabilo na naro-čevanje ruskih pridig, katero ste v Krakov-skem dnevniku „Czas“ priobčili, nas je dvojno iznenadilo, in sicer prvič gledé tvarine in kraja, drugič pa gledé osebe čestivrednega izdajatelja. Vsi, ki „Czas“ čitamo, in katere to vabilo bolj zanima, smo se začudili, kako morejo ruske pridige izhajati v Budi, ter da izdatelj nij Rus temuč duhovnik latinskega obreda; zdi se, da je po imenu Poljak, in vendar v ogerskeji škofiji — in do zdaj je bil prav redek poljski duhovnik, ki bi se bil tako povzdignil nad krajne predsodke (przesady krajowe), da bi bil začel čitati, a kamo li pi-sati ruska dela . . .

„V resnici — odgovarja Radlinski — jaz sem po imenu in proizvodu mojih prarodi-teljev Poljak, a po rodu in domovini ogerski Slovak in duhom Slovan v pravem pomenu

te besede. Kakor Slovak, zvest svojemu rodu, sem se izuril v slovaškem narečji in kakor prav Slovan, sem se seznanil z vsemi slovaškimi narečji, pred vsem pa z ruskim jezikom, v katerem sem zapazil vso slo-vansko izvirnost, točnost, določnost, je-drnatost in polnozvučnost, bodi si v besedah samih, bodi si v oblikah in skladji, a temu podobnega nijsem našel v drugih slovanskih jezikih. In zato morem osnovateljno zaključiti, da, če je li treba Slovanom bližati se k literaturnemu jedinstvu, je to jedinstvo mogoče samo pri soglasnem pomi-kanji vseh Slovanov k ónemu iztočniku slo-vanske literature. Vsled tega sem se posebno poprijel izučanja ruskega jezika, v katerem nahajam bogato zakladnico za omiko duha in za oveseljenje umskega življenja.“

Potem pisatelj zavrača one, ki so hoteli, da bi se ruske pridige izdajale v latinskem pravopisu. Nazadnje pa, da bi se čitatelji

ložje „seznanili poleg staroslovenskega in ru-skega jezika tudi z ostalimi slovanskimi je-ziki,“ citira razne slovanske slovnice in slo-varje. Za slovenščino omeni Janežičovo slovnico 1849. l. in Janežičev slovar 1850. l. Koncem knjige je pa opomba v vseh slo-vanskih jezikih o omenjenem vseslovanskem slovarji. A nij se izpolnilo. Mesto vseslovan-skega slovarja je, da bi bil bolj praktičen, izdal l. 1853. „Slovar k prvomu tomu sobra-nija ruskih propovčelje“, v ruskem, nemškem in latinskem jeziku.

V tem slovarji stoji oznanilo, da je R. sklenil primerjajočo vseslovansko slovnico iz-dati pri drugem zvezku ruskih pridig.

Te pridige se smejo začeti slika v ruskem jeziku še toliko bolj priporočevati, ker je na-glas, ki je, kakor znano v ruskem posebno težaven, povsod naznanjen.

Večnaja mu pamjat!

S.

Poslano.

Jareta Cvajnarju, Martinu Košenini in Blažu Mraku na njihovo „Poslano“ v „Slovenskem Narodu“ št. 106 od 9. t. m.

Nijsem več mislil, da mi bo na tem mestu treba braniti se grdi napadov Preske trojice, a ker so ti moške zopet segli v cestno blato ter ga mečejo ne le po meni, nego tudi po drugih pri vsem tem čisto nedolžnih visoko spoštovanih osebah, ne morem se premagati, da bi jim ne dal nazaj besede, katera bo pa tudi zadnja na tem potu.

Svoj obrekljivi spis začno ti moške po navadi opravljalih bab z nepotrebnim oznanilom, da mi dragi ranjki oče niso mogli dajati dobrih svetov pred smrtjo, ker me o njihovi smrti še doma nij bilo. No, tak razlog je preaboten, ravno tako, kakor druga opazka o „telefonu“, o katerem ti vrli moške še ne vedo, je li kaka zver ali kaj dobrega za jesti. Hudožna pa je ta opazka vendar-le, ker je njen namen ta, pred svetom spraviti me v slabo ime, kakor da bi za svojega očeta nič maral ne bil, ali bi se bil še od njihove smrtne postelje nalašč odtegnil. Moj Bog! saj vsak človek tukaj v, da imam veliko opravkov zunaj doma, in da sem večkrat po več dnij in celo tedne drugod! Ako bi bil pa le količkaj slutil, da bo mojega očeta v tem času doletela smrt, bi me — to mi bo menda vsak verjel — nobeno še toliko važno vnanje opravilo ne bilo spravilo z doma. Če kdo obžaluje, da so moj oče v nenavzočnosti moje preselili se na oni svet, sem tisti gotovo jaz. Mogoče, da te moške jezi to, ker moj oče nij izredel takega sina, ki bi v mladih letih moral uže skušati prijetnosti tistih ljudoljubnih naprav, katerim ječe ali „kehe“ pravimo, in ki svoje ponosnosti ne skazuje s tem, da bi nagajal obče spoštovanemu gospodu duhovniku, kolikor bi le mogel, ter s tem svojim obnašanjem dajal drugim pohujšanje. Tako n. pr. jaz še nijsem nikdar priložil v tujo hišo, najmenj pa v farovž, nijsem vrgel vrat iz šteklijev, in se tudi nijsem tako surovo obnašal, da bi me bili gospod župnik ven suvali, kaj takega pak ne more vsak reči o svojem sinu ali v odgojo mu izročnem fantu, in zakaj ne, to najbolje vesta dva izmed gori omenjene trojice, in c. kr. okrajna sodnija ljubljanska, ki gotovo ne devlje pod ključ pridnih sinov, o čemer sem pa jaz čisto nedolžen.

Dalje me hoče trojica osramotiti — češ, da sem več let bil občinski sluga pri prejšnjem županu, t. j. svojem očetu. No, če bi prav to res bilo, kar pa nij, je li sramotno služiti svojemu očetu? In nij li bilo za njegovo dobro županstvo v desetkrat boljših rokah, nego je zdaj? Če bi moj oče ne bili občini prav nič dobrega storili, kot to, da so posel županov toliko let brez vsake plače opravljali in še za-njo svoj denar zakladali, nij li to uže toliko, da ne zaslužio tega, da bi drugi še na grob jim kamenje metali in meni branili postaviti jim znamenje na mojem posestvu. Saj so jih uže v življenji dosti jezili in celo za denar tožili, pa niso nič opravili. Nevoščljivost je ostudna lastnost, še ostudnejša pa je, ako sega čez grob. Izgovarjanje, da se mora za vsako stvarbo dobiti prej privolenje občinskega zastopa, je torej popolnoma prazno, vsak vidi za tem grmom družega zajca.

Zavoljo napadanja velečastitega gospoda župnika je dobila trojica po prstih za zdaj le na javnem potu po časnikih; huje kot to jo utegne zaskleti pa ono, kar jo še čaka, ker bodo gospod župnik svojo čast branili gotovo tudi pred sodnijo, ter tje klicali nesramne napadovalce na odgovor. Je li to lepo, da se kaj takega pri nas godi, in da so uzrok temu ravno načelniki občine? Kako li more svet soditi o nas, ko imamo take glave!

Najneumnejše pak je očitane meni, da sem „križev pot“ v Preske cerkvi napraviti hotel le zato, da bi si s tem pomagal do županovega sedeža, po katerem, kakor trojica pravi, se mi uže dolgo sline cedé. Ne, brez šale in zamere! Dokler so v občini taki moške, kakor ti trije, se bo za županov prestol teško kdo pulil. Le razpišite ga, pa boste videli, koliko se jih bo za-nj oglasilo. Morda razen Vas treh in Vašega pismouka, brez katerega bi tako ne mogli shajati, ker znate večidel le „križe“ de'ati, ne bo nobenega kompetenta za-nj, ker takim ljudem župan biti je vse prej, nego prijetno. Le imejte svoje županstvo in bodite prepričani, da ga Vam ne bo nihče ukradel, ste uže predobro znani po svetu in boste čedalje bolj, ako boste tako naprej skrbeli za svojo slavo. Razpor mej gospodom župnikom in Vami nij lepa reč, a kdo ga je kriv? Gospod župnik ne, to bo rekla vsa fara, pač pa Vi sami, to zopet vsa fara z lahko vestjo priča. Le tako naprej in kmalu bomo prišli na tak sluh, v kakoršnem je bil smleški gozd in trzinska gmajna. Če bi nas zdanji gospod župnik, naveličavši se vseh teh sitostij, popustili, nam bo morda celo teško družega dobiti, vsaj trgali se za tako razupito faro gospodje duhovniki ne bodo. In to bo Vaša zasluga, nikogar drugega. To Vam trem naravnost v obraz povem, pa brez vsega spoštovanja. V Medvodah 10. maja 1879.

Nikolaj Jamnik.

Tržne cene

v Ljubli 14. maja t. l.

Pšenica hektoliter 6 gld. 50 kr.; — reč 4 gld. 23 kr.; — ječmen 4 gld. 06 kr.; — oves 2 gld. 76 kr.; — ajda 4 gld. 23 kr.; — prosa 4 gld. 55 kr. — koruza 4 gld. 40 kr.; krompir 100 kilogramo 3 gld. 03 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masl. kuogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 70 kr. — špeh tršen — gl. 50 kr.; — špeh povojen — gl. 60 k. — jajce po 1¹/₂ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 18 kr.; — telečnine 56 kr.; — svinjsk. meso 56 kr.; — sosa 100 kilogramov 1 gld. 78 kr. — slame 1 gld. 51 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borza 14. maja.	
Banknoti drž. dolg. v bankovcih	66 gld. 63 kr.
Banknoti drž. dolg. v srebru	67 gld. 15 kr.
Zlata rent.	78 gld. 95 kr.
1860 drž. posojilo	124 gld. 83 kr.
Akcijske akcije	260 gld. 35 kr.
Kreditne akcije	117 gld. 36 1/2 kr.
London	9 gld. 53 kr.
Napol.	5 gld. 75 kr.
C. kr. cehini	57 gld. 75 kr.
Dravne marke	57 gld. 75 kr.

Začasno naznanilo.

Theatro-Caperta

(preje Mettinijevo gledališče).

S tem imam čast javljati prav udano, da bode preje imenovano gledališče v teh dneh sem prišlo, ter bode

v deželni gledališču

pričelo kratko vrsto predstav iz magije, fizike, optike, hidravlike, mehanike, agioskopije, magnetizma, somnambulizma, spiritizma in elektrike, kakor tudi čarovništvo s kazanjem jedinega te vrste obstoječega

trojnega čudovitega vira.

Predstavljalo se bode tudi velike pantomime, in kazalo

prave originalne prikazni duhov.

Vse drugo povedo dnevni listi, anonse, in plakati na oglih. Udano

Th. Burghardt,
poslovni vodja.

(223)

Tuji.

14. maja:

Pri Slonu: Tissen iz Dunaja. — Jenko iz Trbovlja. — Kelnar iz Dunaja. — Venuti iz Gor. ce. — Korngut, Kuh, Vidic iz Dunaja.

Pri Mallen: pl. Benko iz Dunaja. — Pasch iz Gradca. — Pr. haska, Fuchs iz Dunaja. — Liebl iz Radovljice. — Fischer, Steinhardt iz Dunaja.

Pri Virantu: Vidergaj iz Vipave. — Roic iz Celja.

Padarska obrt

v Negovi. razpisuje se do konca maja. nika t. l., skopčana s nagrado 150 gld. proti prostemu zdravljenu siromakov, s prostim stanovanjem proti zdravljenu poslov. v gradu, s pravico, da sme imeti lekarnico, cepiti kozje itd.

Prosili slovenskega narečja zmožni, imajo prednost, in naj uležijo prošnje pri

c. k. okrajnem glavarstvu v Ljutomeru. (211-2) Premierstein l. r.

Oglas.

Redni občni zbor

obratnijsko-pomočnega društva,

vpisanega tovarštva z omejeno zavezo, bode

v nedeljo 18. maja 1879 depoludne ob 11. uri v velikej mestnej dvorani.

Dnevni red:

1. Letno sporočilo in računski sklep za l. 1878.
2. Poročilo ravnatelja.
3. Poročilo v zadnjem občnem zboru izvoljenega odbora za pregled računov.
4. Volitev 4 udov v ravnateljstvo za tri leta.
5. Volitev odbora za pregledovanje računov l. 1879.
6. Posamezni nasveti udov.

Ravnateljstvo obratnijsko-pomočnega društva, vpisanega tovarštva z omejeno zavezo v Ljubljani:

J. N. Horak,
vodja.

Kundmachung.

Die

ordentliche Generalversammlung

des

gewerblichen Anshilfskassen-Vereines,

registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung, findet

Sonntag den 18. Mai 1879 Vormittag 11 Uhr im grossen städtischen Rathhaus-Saale statt.

Tagesordnung:

1. Jahresbericht und Rechnungsabschluss pro 1878.
2. Mittheilungen des Vereins-Direktors.
3. Bericht des in der letzten Generalversammlung gewählten Revisions-Ausschusses.
4. Ergänzungswahl von 4 Mitgliedern des Vorstandes.
5. Wahl eines Revisions-Ausschusses zur Prüfung der Jahresrechnung pro 1879.
6. Al fällige besondere Anträge der Genossenschafts-Mitglieder.

Der Vorstand des gewerblichen Anshilfskassen-Vereines, registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung in Laibach:

J. N. Horak,
Direktor.

(218)